

Antón Costas

Es menteix, però no s'enganya

Aquest diari va publicar dimarts de la passada setmana una petita però sucosa entrevista a l'economista belga Paul de Grauwe, un dels millors experts en economia europea, en la qual relativitza el fet que Espanya hagi incomplert les previsions de déficit públic compromeses amb la Comissió Europea. La conversa no té pèrdua.

Una de les sentències memorables de De Grauwe en aquesta entrevista és que “és veritat que no està bé haver de mentir, però de vegades quan t'enfrontes a creditors que t'imposen condicions tan dures, bé, potser mentir és la millor resposta possible. Així doncs, he de dir que és bo que el Govern espanyol mentís. És bo per als espanyols”.

Per la meua part afegiria que es menteix, però no s'enganya. Des que es van fixar els objectius per a una ràpida reducció del déficit públic, qualsevol economista assenyat sabia que no es podien complir en els termes que s'havien fixat. I sabien també que no eren bons per als espanyols, com assenyala amb encert De Grauwe. I vull creure que també ho sabien els responsables econòmics europeus i el mateix ministre d'Hisenda espanyol.

Però, si ho sabien, per a què jugar a aquest joc de mentides? És una manera pietosa, “la millor resposta possible”, d'adaptar-se a unes regles que se sap que no es poden complir però que no es volen canviar. Un joc en el qual, d'una banda, Brussel·les exigeix el compliment estricte de les regles i, de l'altra, el Govern espanyol jura que ho farà. Però com que allò que no pot ser, no pot ser i, a més, és impossible, una vegada que no s'ha aconseguit cal entrar en un altre joc. En el del “jo et dono una pròrroga perquè compleixis, però a canvi et poso una multa”. Jocs infantils i banals, que provocarien somriures si no fos pels efectes dramàtics que hem vist que tenen sobre les condicions de vida de molta gent.

A. COSTAS, catedràtic d'Economia de la Universitat de Barcelona

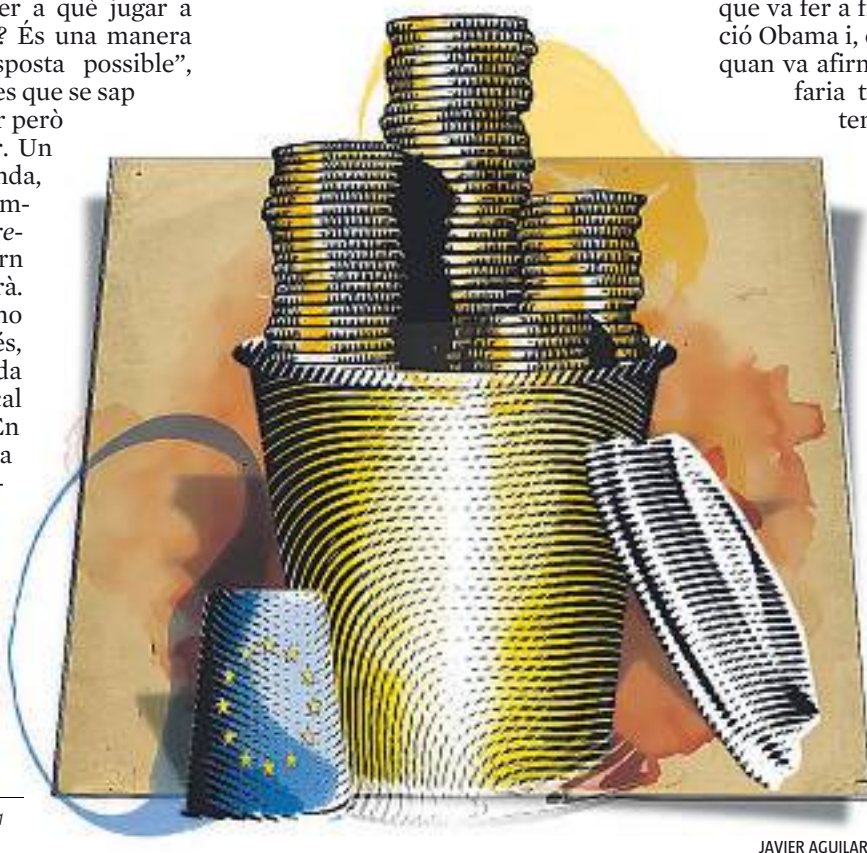
De Grauwe sap del que parla quan afirma que el fet d'haver mentit “és bo per als espanyols”. Té més raó que un sant. Preguntin-se per què Espanya és el país de l'eurozona que més ha crescut el 2015.

L'explicació no són les reformes del mercat de treball. Fins i tot el mateix Fons Monetari Internacional, que no és precisament el Vaticà de l'heterodòxia econòmica, les ha qüestionades en el seu recent

És una manera pietosa d'adaptar-se a unes regles que se sap que no es poden complir però que no es volen canviar

informe de primavera sobre les perspectives econòmiques mundials.

Si no han estat les reformes, què ha propiciat el creixement espanyol? Ras i curt, l'incompliment de l'objectiu del déficit. Ha estat una petita injecció en vena per al consum intern, que ha estat el motor de la recuperació. Això sí, amb l'ajuda del bon comportament de les exportacions de béns i serveis i

JAVIER AGUILAR

del turisme. Reconèixer aquesta realitat no és fer lloances al déficit, ni aplaudir el Govern d'Espanya pel seu incompliment, sinó reconèixer una realitat econòmica avalada per les dades.

L'altra perla que deixa De Grauwe en l'entrevista també és per sucari-hi pa. És quan afirma que “pel que cal preocupar-se és pel benestar de la gent, no per les regles que aquests grisos comptables de la UE proven d'imposar. Que els alemanys diguin el que vulguin, si és que diuen alguna cosa”.

Té raó. La política fiscal europea no la dirigeixen els economistes ni els polítics sinó comptables obsessionats pel compliment al peu de la lletra de les regles. No m'entenguin malament. Els comptables són molt necessaris, però no han d'estar al capdavant de l'economia. La seva conducta acostuma a respondre al principi “que es compleixi la regla, encara que després el cel ens caigui al damunt”. I així anem.

Posar el benestar de la gent per davant de les regles, com demana De Grauwe, vol dir col·locar la creació d'ocupació com a objectiu central del quadre de comandament de la gestió macroeconòmica. I jutjar l'eficàcia de totes les polítiques d'acord amb aquesta variable. Això és el que va fer a finals del 2006 l'Administració Obama i, en particular, Ben Bernanke quan va afirmar que “la Reserva Federal faria tot el que calgui, durant el temps que calgui, fins que l'atur als Estats Units baixés del 6,5%”. I ho va aconseguir.

Arribats a aquest punt de la història hauria d'estar clar per a Brussel·les que la fràgil recuperació europea i l'elevat atur obeeixen a errors en el disseny de la política fiscal. Per això organismes internacionals com l'FMI i l'OCDE i governs com el nord-americà adverteixen Brussel·les contra la temptació de tornar a aplicar una altra dosi d'austeritat en països com Espanya.

Però molt em temo que els comptables continuaran manant.

En aquest cas, el mal menor és continuar amb el joc de les mentides.●

Pilar Rahola

Francesc

Queda temps i recorregut, però, si no es torcen les voluntats ni es multipliquen en excés els obstacles, és molt probable que el papa Francesc sigui el pontífex més important de la història vaticana. O, en tot cas, tan important com ho va ser Joan XXIII, amb qui haurà compartit el pòdium dels grans líders mundials. De moment, i malgrat que fa poc temps que està en tan summe càrrec, aquest argentí de formes amables i verb potent ha posat en perill els fonaments del poder eclesiàstic amb una càrrega de profunditat que és demolidora: recordar les arrels humils del seu apostolat. I encara que aquesta afirmació sembli de manual, convertir-la en exigència vital és, sens dubte, una autèntica revolució en el territori de la pompa, el poder i la porrada.

L'últim exemple, expressat en l'assemblea plenària de la Conferència Episcopal Italiana, parla per si sol. Després de demanar al clergat catòlic que abandoni totes aquelles propietats que no estan dedicades al culte, i d'exhortar-los a un estil de vida “simple i essencial”, allunyat de “narcisismes i gelosia clerical” –ergo, allunyat de l'ambició del poder–, ha recordat que la figura del capellà ha de ser a prop dels humils, “en una caritat pas-

El Papa demana a la cúria eclesiàstica una cosa mai vista: que torni al missatge de Jesús

toral que els torna lliures i solidaris”. És a dir, el papa Francesc demana a la cúria eclesiàstica una cosa mai vista: que torni al missatge de Jesús i visqui en conseqüència.

I per això, repeteix, cal que deixin pel camí les riqueses acumulades...

Ahora, mentre dispara al cor de la corrupció sistèmica que inunda les jerarquies eclesiàstiques, tot recordant l'apostolat bàsic de la seva fe, Francesc també ha tingut temps d'obrir la capsa de Pandora del paper de les dones en els serveis eclesiàstics. De moment crearà una comissió per “fer més incisiu” el paper de la dona en l'Església del segle XXI, i això pot incloure batejar, casar i altres serveis fins ara exclusius dels homes. Fins i tot, amb més prudència vaticana que rauxa argentina, també està obrint alguna esquerda en la pètria posició catòlica sobre els homosexuals. És a dir, el papa Francesc ha decidit que no hi ha temes tabús a l'Església catòlica sinó qüestions per modernitzar, conflictes per resoldre i dogmes per revisar. I mentre revoluciona els fonaments vaticans, també exerceix de diplomàtic del món, en defensa dels principis de la tolerància i la llibertat.

Tot això sumat, si es consuma, serà la revolució catòlica més important des del Vaticà II, i en aquests temps de desconcert, idees zombis i populismes desbocats, urgeix un lideratge moral equilibrat i compromès, com el que Francesc planteja. Volia acabar amb una idea de resum, però és millor fer-ho amb el tuit que el mateix Papa va escriure fa pocs dies: “Estimats religiosos i religioses: Desperteu al món! Sigueu testimonis d'una manera diferent de pensar, d'actuar, de viure!”.

Pur Jesús de Natzaret, tan antic que és revolucionari.●

Josep F. Mària

Discret artifici

Ara que hem celebrat 400 anys de la mort de Cervantes, he recordat que la lectura del *Quixot* em va fer pensar en els límits de la ficció literària. De fet, la tragèdia del protagonista és que “del mucho leer se le secó el cerebro, de manera que vino a perder el juicio” (capítol 1).

Els llibres que el fan embogir són les llibres de cavalleries. I, tanmateix, al capítol 47 Cervantes desgrana pros i contes d'aquest gènere literari. D'una banda, els lloa quan presenten de manera realista personatges amb diverses virtuts: per exemple, “... pintando un capitán valeroso con todas las partes que para ser tal se requieren, mostrándose prudente previ-

J.F. MÀRIA, jesuïta i professor d'Esade Business and Law School

niendo las astucias de sus enemigos, y elocuente orador persuadiendo o disuadiendo a sus soldados, maduro en el consejo, presto en lo determinado, tan valiente en el esperar como en el acometer...”. De l'altra, critica aquestes obres quan presenten fets completament impossibles: una torre plena de cavallers que es desplaça com una nau i viatja en una nit de la Llombardia a les Índies; o un sol cavaller derrotant un milió d'enemics, o una emperadriu caient rendida als braços d'un cavaller desconegut. Són relats “ajenos de todo discreto artificio”.

Crec rellevant preguntar-se pels límits de la ficció. Perquè totes les narracions (realistes o fictícies en el que narren) tenen sempre efectes reals en les nostres mentes: conscientment o inconscientment, poblen la nostra imaginació de paisatges,

personatges, situacions, virtuts/vicis, idees i valors. I així alimenten les nostres conductes. Per això, les narracions “ajenas de todo discreto artificio” poden estar fomentant personalitats que dilueixin els propis límits físics: oblidant que amb una escombra no ens envolem (amb perdó de Harry Potter) o que amb un fusell no es maten mil soldats (amb perdó de Rambo). O tendeixen a fer-nos creure que podem ser instantàniament convincents amb amics, parelles o seguidors. Però al final, la trobada real amb el món físic i amb els altres ens pot causar una gran frustració.

Certament: la ficció inspira virtuts i anima a millorar la realitat. Però no ens hauria de portar a confondre molins de vent amb gegants i la llança amb l'arma apropiada per vèncer-los: la patacada serà terrible!●